

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

НЕВРОПАТОЛОГИЯ

(ересектердің, балалардың)

мамандығы

32. Пирадов М.А. Синдром Гийена-Барре. – М.: Интермедика, 2003.
33. Путилина М.В. Боль в спине. – М., 2009.
34. Скворцова В.И. Ишемический инсульт. – Орел, 2006.
35. Скворцова В.И. Основы ранней реабилитации больных с острым нарушением мозгового кровообращения. – М.: Литерра, 2006.
36. Справочник по формулированию клинического диагноза болезней нервной системы / под ред. В.Н. Штока, О.С. Левина. – М.: МИА, 2006.
37. Степанченко А.В. Петухова Н.А. Головокружение. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
38. Столяров И.Д., Осетрова Б.А. Рассеянный склероз. – СПб., 2002.
39. Суслина З.И. Сосудистые заболевания головного мозга. – М.: МЕДпресс-информ, 2006.
40. Хабилов Ф.А. Клиническая неврология позвоночника. – Казань, 2003.
41. Флетчер Р., Флетчер Р., Вагнер Э. Клиническая эпидемиология (основы доказательной медицины). – М., Медиа Сфера, 1998.
42. Фонакин А.В., Гераскина Л.А. Профилактика повторного инсульта. Практические рекомендации. – Киев, 2008.
43. Хапалюк А.В. Общие вопросы клинической фармакологии и доказательной медицины. – Минск, 2007.
44. Чарльз Р., Ркфорд Ч. Тревога и неврозы. – М.: ПЕР СЭ, 2008.
45. Шедренко В.В., Могучая О.В. Блокады в неврологии и нейрохирургии. – СПб., 2007.
46. Шток В.Н. Экстрапирамидные расстройства (классификация, терминология, диагностика, лечение). – М.: МИА, 2002.
47. Шток В.Н., Шток О.С., Левина О.С. Справочник по формированию клинического диагноза болезней нервной системы. – М.: МИА, 2006.
48. Штрибель Х.В. Терапия хронической боли: практическое руководство. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
49. Штульман Д.Р., Левин О.С. Неврология. – М.: Медпресс, 2007.
50. Эни С.Д., Койл Дж.Т. Фармакотерапия в неврологии и психиатрии. – М.: МИА, 2007.

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН.

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 2009 ж. қосымша білім беру стандартына сәйкес «Невропатология» мамандығы үшін әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

7. Вейн А.М., Вознесенская Т.Г. Депрессия в неврологической практике. – М., 2007.
8. Волошин П.В., Тайцин В.И. Лечение сосудистых заболеваний головного и спинного мозга. – М., МЕДпресс-информ, 2005.
9. Гусев Е.И., Никифоров А.С. Неврологические симптомы, синдромы и болезни. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
10. Гусев Е.И. Нервные болезни. – М.: Медицина, 2005.
11. Гринберг Д., Аминов М., Саймон Р. Клиническая неврология. – 2004.
12. Дифференциальная диагностика нервных болезней / под ред. Г.А. Акимова, М.М. Одинака. – 2004.
13. Вейнер Г., Левит Т. Неврология. – М.: Гэотар-Мед, 2006.
14. Голубева В.Л. Избранные лекции по неврологии. – 2005.
15. Дроздов А.А., Дроздова М.В. Нервные болезни: конспект лекций. – М.: Эксмо, 2006.
16. Душанова Г.А. Неврология. Ч. 1, 2. – 2000.
17. Дэвид О. Инсульт. – М.: Эксмо, 2007.
18. Епифанов В.А. Реабилитация больных, перенесших инсульт. – М.: МЕДпресс-информ, 2006.
19. Жукабаева С.С., Нургужаев Е.С. Клиника, классификация, дифференциальная диагностика наследственных болезней нервно-мышечной системы: методические рекомендации / РГКП АГИУВ МЗ РК. – Алматы, 2005.
20. Зенков Л.Р. Клиническая электроэнцефалография (с элементами эпилептологии). 2-е изд. – М.: МЕДпресс-информ, 2004.
21. Кадыков А.С. Хронические сосудистые заболевания головного мозга. Дисциркуляторная энцефалопатия. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
22. Кайшибаев С.К. Неврология. Ч. 1, 2. – Алматы, 2003.
23. Каменова С.В., Бегалина Р.Т., Кужибаева К.К. Лечебная физкультура в восстановительной терапии больных, перенесших инсульт: учебное пособие. – Алматы, 2007.
24. Карлов В.А. Лечение нервных болезней: практическое руководство. – М., 2000.
25. Крыжановский Г.Н., Карабань И.Н., Магаева С.В. Болезнь Паркинсона (этиология, патогенез, клиника, диагностика, лечение). – М.: Медицина, 2002.
26. Крылов В.И. Нарушение сна у больных невротическими и соматоформными расстройствами. – Рига, 2005.
27. Левин О.С. Современные подходы к диагностике и лечению боли в спине. – М., 2008.
28. Леманн-Хокрн Ф., Лудольф А. Лечение заболеваний нервной системы. – М.: МЕДпресс-информ, 2004.
29. Виктор М., Роппер А. Руководство по неврологии. – М.: Медицинское информационное агентство, 2006.
30. Мухин К.Ю., Петрухин А.С., Глухова Л.Ю. Эпилепсия. Атлас электроклинической диагностики. – М.: Альварес Паблишинг, 2004.
31. Попелянский Я. Ю. Болезни периферической нервной системы: руководство для врачей. – М.: МЕДпресс-информ, 2005.

7 Список рекомендуемой литературы

основная:

1. Астапов В.М., Микадзе Ю.В. Нервная система человека. Строение и нарушение: атлас. – М.: ПЕР СЭ, 2004.
2. Болезни нервной системы / под ред. Н.Н. Яхно. – М.: Медицина, 2005.
3. Баркер Р., Барази С., Нил М. Наглядная неврология: учебное пособие / серия «Экзамен на отлично». – М.: ГОЭТАР-Медиа, 2006.
4. Браславец А.Я. Неотложная неврология: учебное пособие. – 3-е изд. – Харьков, 2006.
5. Гузева В.И., Михайлов И.Б. Фармакотерапия нервных болезней у взрослых и детей. – М.: Медицина, 2002.
6. Кайшибаев С.К. Словарь-справочник неврологических терминов. – Алматы, 2005.
7. Лебедев Б.В., Барашнев Ю.И., Якунин Ю.А. Невропатология раннего детского возраста. – М.: Медицина, 1981.
8. Никифоров А.С., Коновалов А.Н., Гусев Е.И. Клиническая неврология: учебник: в 3 т. – Т. 2. – М.: Медицина, 2002.
9. Самуэльс М. Неврология. – М.: Практики, 2005.
10. Скоромец А.А. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – М.: Медицина, 2006.
11. Сумин С.А. Неотложные состояния. – 2006.
12. Триумфов А.В. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – М.: МедГИЗ, 2006.
13. Улицкий Л.А., Чухловина М.А. Диагностика нервных болезней. – Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск, 2001.
14. Шамансуров Ш.Ш., Трошин В.М., Кравцов Ю.И. Детская невропатология. – Изд-во мед. лит. им. Абу Али ибн Сина, 1995.
15. Шток В. Фармакотерапия в неврологии. – М.: Медицина, 2005.

дополнительная:

1. Абеуов Б.А., Нургужаев Е.С. Классификация болезней нервной системы и примеры формулировки неврологического диагноза: пособие для врачей и студентов старших вузов. – Алматы, 1998.
2. Агафонов Б.В., Неретин В.Я., Сидорова О.П. Медико-генетическое консультирование при наследственных и врожденных болезнях нервной системы. – 2004.
3. Алдунгарова Р.К. Эпилепсия. Патологическая сущность, дифференциальная диагностика, лечение. – Алматы, 1997.
4. Барашнев Ю.И. Перинатальная патология. – М.: Трида-Х, 2001.
5. Бассети К., Дээтвайлер К., Мументалер М. Дифференциальный диагноз в неврологии. – МЕДпресс-информ, 2009.
6. Большая медицинская энциклопедия. Современное популярное иллюстрированное издание. Более 1500 заболеваний, симптомов и синдромов. – М.: Эксмо, – 2006.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарының бөлінуі	8
3. Қайта даярлау бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	9
4. Біліктілік арттырудың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	21
5. Оқу және оқыту әдістері	23
6. Клиникалық база	23
7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	24

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Неврологиялық көмек беру – біріншілік медициналық көмек көрсетудің маңызды бөлігі. Дүние жүзілік денсаулық сақтау ұйымы пікірі бойынша: «Қаумақты масштабта шұғыл шаралар қолдану жүргізілмесе, барлық қоғамдық денсаулық сақтауға неврологиялық мәселелер қауіп төндіреді». Мысалы, жыл сайын дүние жүзінде неврологиялық бұзылыстардан (инсульттер, жайылмалы склероз, Паркинсон ауруы және мий жарақаттары) 6,8 млн адам қайтыс болады, жылдық өлім көрсеткішінің 12% құрайды. Қазіргі таңда неврологиялық патологиядан, әсіресе мигрень мен эпилепсиядан бастап кәріліктен алжудан 1000000000 жуық адам сырқаттанады, болжам бойынша халық қартайа келе оның саны ұлғаяды. Айта кету керек, Альцгеймер ауруымен сырқаттанушылар саны әр 20 жылда екі есе өсіп отыр (қазіргі уақытта дүние жүзінде олардың саны 24000000 адам). Қазіргі уақытта аурудың диагностикасы мен емдеу әдістерін меңгерген, білімі терең білікті мамандар дайындау – қосымша медициналық білім берудің маңызды іс-шарасы болып отыр.

Пәннің мақсаты: ғылым мен практиканың соңғы жетістіктері және дәлелдемелі медицинаның заманауи ұстанымдарына сәйкес білікті неврологиялық көмек көрсету үшін тындарманға жаңа теориялық білім беру және кәсіби біліктілігі мен дағдыларын жетілдіруді үйрету.

Пәннің міндеттері:

- нерв жүйесінің аурулары жайында қазіргі теориялық білімдерді, нерв жүйесі ауруларын тиімді диагностикалау, емдеу және алдын алу принциптері мен әдістерін игерген невролог-дәрігер даярлау;
- коммуникативті дағдыларға, білімге, істей білуге, медициналық психология мен деонтология бойынша практикалық дағдыларға оқыту;
- іс-шараларды жүргізе асыра алатын, істей білуге және практикалық дағдыларды меңгере алуға үйрету;
- халық тәрбиесі, салауатты өмір салтын қалыптастыру, балалар мен ересектерді денсаулық скринингі мен денсаулық шараларын жүргізу арқылы динамикалық бақылау бойынша санитариялық-ағарту жұмыстарын өткізуге үйрету;
- ағымдағы медициналық және есеп алу-есеп беру құжаттамаларын жүргізудің қазіргі әдістерімен таныстыру және жетілдіру.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Тындарман:

- балалар мен ересектерге неврологиялық көмек ұйымдастырудың жалпы сұрақтарын, сырқаттарды диспансерлеу мен ұйымдастыруды;
- анатомия және орталық, шеткі, вегетативтік нерв жүйесінің топографиялық анатомиясын, олардың онтогенезін, балалардағы олардың даму ерекшеліктерін;
- нерв жүйесінің қалыпты және патологиялық физиологиясының негізгі мәселелерін;

5	Сбор семейного анамнеза заболеваний у неврологических больных. Составление и анализ родословных схем.
6	Забор ликвора для исследований, исследование ликвора.
7	Интерпретация результатов лабораторных исследований.
8	Исследование моторных качеств: поза, мышечный тонус, контрактура, атрофия мышц.
9	Определение чувствительности.
10	Исследование сухожильных рефлексов.
11	Санитарно-просветительная работа по профилактике неврологических заболеваний.
12	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
13	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
14	Дежурства в отделении.
15	Дежурства в приемном покое.
16	Работа в библиотеке, интернете.

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: курация больных, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа резидента (СРС): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме и на дому, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах.

6 Клиническая база

Неврологические, нейроинсультные, терапевтические отделения стационаров, поликлиники, отделения функциональной диагностики, клинические лаборатории, приемный покой стационаров.

2	Актуальные проблемы детской неврологии	Современные вопросы этиологии, патогенеза, клиники, диагностики и лечения заболеваний в практике невропатолога. Особенности течения заболеваний в детском возрасте. Современные методы лабораторной и инструментальной диагностики в детской невропатологии.
3	Актуальные вопросы сосудистых заболеваний головного мозга и периферической нервной системы	Диагностика заболеваний периферической нервной системы (корешковый синдром, невриты, плекситы) на современном этапе. Остеохондроз позвоночника. Заболевания периферической нервной системы: этиология, патогенез, особенности клинической картины в зависимости от уровня поражения, диагностика и лечение. Острые нарушения мозгового кровообращения. Дифференциальная диагностика ишемических и геморрагических инсультов. Современные методы лечения нарушений мозгового кровообращения. Понятие о хронической недостаточности мозгового кровообращения.
4	Посттравматические энцефалопатии	Отдаленные последствия закрытой травмы черепа и воспалительных заболеваний мозга и его оболочек (диэнцефальный, гипоталамический синдром, энцефалопатии). Современные методы диагностики и лечения. Реабилитация. Экспертиза временной нетрудоспособности больных.
5	Актуальные вопросы клинической фармакологии и фармакотерапии	Оптимальный выбор препаратов, дозы препарата конкретному больному с учетом тяжести состояния больного, сопутствующей патологии. Оценка эффективности и безопасности препаратов в неврологической практике в свете доказательной медицины. Совместимость препаратов при лечении больных с патологией нервной системы.

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
1	Курация больных.
2	Консультирование амбулаторных больных.
3	Ведение медицинской документации.
4	Работа в кабинетах визуальной диагностики.

- негізгі неврологиялық аурулардың этиологиясын, жіктемесін, олардың даму механизмдерін, неврологиялық клиникада қолданылатын жалпы және қосымша тексеру әдістерін, әртүрлі жастағы балалардың және ересектерді неврологиялық практикада емдеудің қазіргі принциптерін;
- ересектер мен балалардағы нерв жүйесіндегі негізгі аурулардың клиникалық симптоматологиясын, синдромологиясын, оларды алдын алуды, диагностикасы мен емін;
- невропатологиядағы синдромологиялық және топикалық диагностиканы, шекаралық жағдайлардың клиникалық симптоматикасын;
- нерв жүйесі ауруларының диагностикасын;
- нерв жүйесі ауруларының саралау диагностикасын;
- неврологиялық науқастарды тексерудің қазіргі әдістерін;
- аурулардың нәтижесі мен болжамын;
- нерв жүйесі ауруларының клиникасында қолданылатын фармакотерапияның, физиотерапияның, емдік массаж бен ЕДШ, инемен емдеудің, ересектер мен әртүрлі жастағы балаларды емдеудің басқа да әдістерінің негіздерін;
- генетиканың жалпы мәселелерін және нерв жүйесінің тұқым қуалаған ауруларындағы тұқымқуалаушылық типтерін;
- шұғыл емес неврологиялық жағдайдағы науқастарға шұғыл жәрдем көрсетуді;
- негізгі диагностикалық емшараларды өз бетінше жүргізуді және бағалауды (тамақтандыру режимін, емдеу мен алдын алудың дәстүрлі емес әдістерін);
- әртүрлі жастағы ересектер мен балалардағы нерв жүйесі ауруларын оңалту принциптері мен тиімді әдістерін;
- әртүрлі жастағы ересектер мен балалардағы нерв жүйесі ауруларын хирургиялық емдеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін;
- еңбекке уақытша және тұрақты жарамсыздықты сараптау мәселелерін;
- дені сау мен науқастарды диспансерлеу принциптерін;
- шұғыл медициналық құжаттамаларды жүргізуді **білуі тиіс**.

Тыңдарман:

- салауатты өмір сүру салтын қалыптастыруға санитарлық-ағарту жұмыстарын, неврологиялық аурулар дамуын алдын алуға іс-шаралар жүргізуді;
- неврологиялық ауруларды ерте анықтауға және олардың дамуына қауіпті факторларды анықтауда алдын алу шараларды жүргізуді;
- әр жастағы балалар мен ересектерге неврологиялық аурулар кезінде функционалды зерттеу әдістерін тиімді және нақты қолдануға;
- неврологиялық ересек, әр жастағы балалар науқастарының қосымша зерттеулер қорытындыларын талдауды;
- МКБ-10 бойынша клиникалық диагнозды тұжырымдауды;
- дәлелдемелі медицина ұстанымы бойынша ересектер мен әр жастағы балалардағы неврологиялық аурулардың емдеу тұжырымын және тиімділігін дәйектеуді;
- ересектер мен әр жастағы балалардағы неврологиялық патологияда дәрісіз емдеу әдістерін қолдануды дәйектеуді;

- неврологияларда шұғыл жағдайларда қажетті медициналық көмекті көрсете білуді;
- бекітілген есеп-алу- есеп беру құжаттар түрлерін ресімдеуді;
- мамандық бойынша ғылыми зерттеулер жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

Тындарман:

- әр жастағы неврологиялық патологиясы бар емделушіні дәрігерлік тексеруден өткізуді;
- неврологиялық науқасқа зертханалық, функционалдық, аспаптық зерттеулер жоспарын құрастыруды;
- қан, несеп, қанның биохимиялық, коагулограммасын тексеру, жұлын сұйықтығы, ағымды жағдайда жұлын сынамалары нәтижелеріне клиникалық баға беру және ми мен жұлынға жасалынған компьютерлік-томографиялық және магнит-резонансты томография мен церебральды ангиография нәтижелерін түсіндіруге; мойынның ірі артерияларына жасалынатын электроэнцефалография, реоэнцефалография мен доплерографиялық тексеру нәтижелерін түсіндіруге; бұлшықет электромиографиясының, оның электрмен қозғыштығының, эхоэнцефалография нәтижелерін түсіндіруге; ЭКГ және басқа да неврологиялық практикада кең қолданылатын диагностикалық зерттеулер нәтижелерін түсіндіруге;
- емдік блоkadаны өткізуге;
- МКБ-10 талаптарына сәйкес қорытындыларында диагностикалық шешім (клиникалық немесе алғашқы диагноз) құрастыруды;
- неврологиялық аурулардың емдеуі мен алдын алуды әдістерін және емделушілердің реабилитация әдістерін қолдануды **машықтануы қажет.**

2 Пән сағаттарының бөлінуі

«Невропатология» мамандығы бойынша терапиялық және педиатриялық саладағы мамандарды қайта дайыраудың типтік оқу жоспары

Пәндер	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Стационардағы невропатология	144/216*	24/36*	120/180*	72/108*
Стационардағы балалар невропатологиясы	72/144*	12/24*	60/120*	36/72*
Амбулаториялық-емханалық невропатология	36	6	30	18

Невропатология амбулаторно-поликлиническая (взрослая, детская)	
1	Работа в кабинетах узких специалистов.
2	Работа в кабинете ВКК по экспертизе временной и стойкой нетрудоспособности.
3	Работа в дневном стационаре.
4	Организация стационара на дому.
5	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
6	Обслуживание вызовов на дому.
7	Ведение медицинской документации.
8	Подготовка докладов, презентаций на клинические конференции.
9	Обучение пациентов в школах социально-значимых заболеваний.
10	Работа по формированию принципов здорового образа жизни.
11	Работа с социально-неблагополучным контингентом на участке.
12	Работа в библиотеке, Интернете.
13	Формирование портфолио слушателя.

4 Примерный тематический план и содержание тематики обязательного компонента профилирующих дисциплин (повышение квалификации)

Актуальные проблемы невропатологии, в том числе детского возраста

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тематика
1	Актуальные проблемы неврологии.
2	Актуальные проблемы детской неврологии.
3	Современные методы лабораторной и инструментальной диагностики в неврологии.

4.2 Примерный тематический план и содержание семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
1	Актуальные проблемы неврологии	Современные вопросы этиологии, патогенеза, клиники, диагностики и лечения заболеваний в практике невропатолога. Современные методы лабораторной и инструментальной диагностики в невропатологии.

18	Реанимационные мероприятия при неотложных состояниях в детской неврологии в условиях поликлиники	Оказание неотложной помощи при экстренных состояниях в детской неврологии.
19	Реабилитация больных в поликлинических условиях	Методы реабилитации больных с патологией нервной системы с использованием физиотерапии, массажа, ЛФК, занятий с логопедом и др.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
Невропатология (взрослая, детская)	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Спинномозговая пункция.
4	Интерпретация результатов спинномозговой жидкости.
5	Проведение блокад.
6	Интерпретация рентгенограмм черепа и позвоночника.
7	Интерпретация результатов МРТ.
8	Интерпретация результатов КТ.
9	Интерпретация результатов церебральной ангиографии.
10	Интерпретация результатов УЗИ магистральных сосудов головы.
11	Интерпретация результатов транскраниальной доплерографии.
12	Интерпретация результатов электроэнцефалографии.
13	Интерпретация результатов электромиографии.
14	Интерпретация результатов анализа изменений глазного дна.
15	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патологоанатомические конференции.
16	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
17	Дежурства в отделении.
18	Дежурства в приемном покое.
19	Работа в библиотеке, Интернете.
20	Формирование портфолио слушателя.

Амбулаториялық-емханалық балалар невропатологиясы	72/108*	12/18*	60/90*	36/54*
Сағаттардың жалпы саны	324/504*	54/84*	270/420*	162/252*

Ескерту:

* - терапиялық емес мамандықтар білімі мен жұмыс өтілі мамандарға.

Біліктілік арттыру

Тақырыбы	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Невропатологияның және соның ішінде балалар невропатологиясының өзекті мәселелері	72	12	60	36

3 Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Стационардағы невропатология	
1	Неврологияның өзекті мәселелері.
2	Бас ауырудың өзекті мәселелері.
3	Бас айнарудың және құлақта шудың пайда болуының өзекті мәселелері.
4	Когнитивті бұзылыстардың өзекті мәселелері.
5	Ұйқы мен сергектену бұзылыстарының өзекті мәселелері.
6	Ми тамырлары патологияларының өзекті мәселелері.
7	Омыртқа патологияларының өзекті мәселелері.
8	Соматоневрологияның өзекті мәселелері.
9	Вегетативті патологиялардың өзекті мәселелері.
Стационардағы балалар невропатологиясы	
1	Балаларға неврологиялық жәрдем көрсетудің өзекті мәселелері.
2	Балалардың неврологиялық мүгедектілігінің көрсетімдері мен құрылымы және оның себептерінің анализі.

3	Өртүрлі жастағы балалардағы неврологиялық аурулардың өзекті мәселелері.
4	Нерв жүйесі дамуы туа біткен аномалияларының өзекті мәселелері.
5	Шекаралық жағдайлар кезіндегі балалардағы неврологиялық патологиялардың өзекті мәселелері.
6	Басқа ағзалар мен жүйелердің аурулары кезінде нерв жүйесі жағынан болатын өзгерістердің өзекті мәселелері.
7	Балалардағы тамыр патологияларының өзекті мәселелері.
8	Балалар церебралдық салдануының өзекті мәселелері.
9	Неврологиялық патологиялары бар балаларға оңалту іс-шараларын жүргізудің өзекті мәселелері.
Амбулаториялық-емханалық невропатология	
1	Қазақстан Республикасында амбулаториялық-емханалық неврологиялық қызметтерді ұйымдастыру.
2	Мидың тамырлық зақымдануы бар балаларды диагностикалау мен емдеу алгоритмі.
3	Омыртқаның патологиясы бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
4	Жұлынның зақымдануы бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
5	Нерв жүйесінің демиелиндену ауруы бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
6	Нерв жүйесінің қабыну аурулары бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
7	Ми, жұлын және перифериялық нерв жүйесі жарақаттарының салдары бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
8	Менингиалдық, гипертензиялық, гипотензиялық синдромдары бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
9	Вегетативтік бұзылыстары бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
Амбулаториялық-емханалық балалар невропатологиясы	
1	Қазақстан Республикасында балаларға амбулаториялық-емханалық неврологиялық қызметтерді ұйымдастыру.
2	Госпитальға дейінгі кезеңде әртүрлі жас топ балаларындағы нерв жүйесінің патологияларын диагностикалау, саралау диагностикасының алгоритмі.
3	Амбулаториялық жағдайлардағы науқастарды диагностикалау мен емдеу хаттамаларын құру және қолдану принциптері.

	ческие вегетативные синдромы (лицевые симпаталгии, симпатоганглионит, солитарит). Ангиотрофоневрозы	дромов (лицевые симпаталгии, симпатоганглионит, солитарит). Ангиотрофоневрозы.
9	Невротические проявления у детей с патологией нервной системы	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение невротических синдромов у детей с патологией нервной системы.
10	Черепно-мозговые и позвоночно – спинномозговые родовые травмы	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение черепно-мозговой и позвоночно–спинномозговой родовой травмы.
11	Детский церебральный паралич	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение ДЦП.
13	Проявления со стороны нервной системы при заболеваниях внутренних органов	Синдромы поражения нервной системы при заболеваниях внутренних органов.
14	Сирингомиелия у детей	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение сирингомиелии у детей.
15	Дифференциальная диагностика и неотложная помощь при патологии нервной системы у детей на догоспитальном этапе	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики и неотложной помощи при патологии нервной системы у детей на догоспитальном этапе.
16	Выбор лабораторных методов исследования заболеваний нервной системы в амбулаторных условиях у детей	Общий анализ крови и мочи, биохимические анализы крови, мочи.
17	Выбор инструментальных методов исследования заболеваний нервной системы в амбулаторных условиях у детей	Показания и противопоказания к инструментальным методам исследования нервной системы в амбулаторных условиях.

19	Реабилитация больных с неврологической симптоматикой	Методы реабилитации больных с патологией нервной системы.
20	Диспансеризация больных с неврологическими заболеваниями	Диспансерное наблюдение, ведение документации при патологии нервной системы.
21	Профилактика неврологических заболеваний	Профилактика неврологических заболеваний.

Детская невропатология амбулаторно-поликлиническая

1	Зуд. Икота. Крампи	Пруритоцептивный, невропатический, нейрогенный зуд. Икота при заболеваниях нервной системы. Дифференциальная диагностика болезненных мышечных спазмов.
2	Нистагм. Виды нистагма	Дифференциальная диагностика различных видов нистагма.
3	Тики, заикание, энурез	Феноменологические варианты тиков. Классификация первичных тиков. Дифференциальная диагностика различных видов заиканий. Первичный и вторичный энурез, диагностика, лечение.
4	Спастика	Дифференциальная диагностика повышения мышечного тонуса. Спастика при поражениях нервной системы. Методы коррекции спастики.
5	Головные боли у детей	Классификация, диагностика, дифференциальная диагностика головных болей у детей. Лечение головных болей у детей.
6	Амнезия, олигофрения у детей. Деменция	Амнестический синдром, когнитивные расстройства у детей. Методы их коррекции. Олигофрения у детей, социальная адаптация детей со снижением интеллекта. Причины деменции у детей и методы ее лечения.
7	Вегетативные кризы. Синдром вегетососудистой дистонии. Ортостатическая гипотензия	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение вегетативных кризов, синдрома вегетососудистой дистонии, ортостатической гипотензии.
8	Заболевания вегетативной нервной системы. Перифери-	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение заболеваний вегетативной нервной системы, периферических вегетативных син-

4	Церебралдық салдануы бар балаларды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
5	Өмірінің әртүрлі кезеңінде кездесетін нерв жүйесінің перинатальдық зақымдары бар балаларды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
6	Тұқым қуалаған аурулары бар балаларды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
7	Өмірінің әртүрлі кезеңінде кездесетін нерв жүйесінің туа біткен аномалиялары бар балаларды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.
8	Баланың туылу кезеңінде туындаған ми мен жұлын зақымдарының диагностикалық критерилер алгоритмі, емдеудің қазіргі тактикасы.
9	Заттар алмасуының тұқым қуалаған аурулары бар науқастарды диагностикалау мен жүргізу алгоритмі.

3.2 Семинарлар мен практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Стационардағы невропатология		
1	Нерв жүйесінің анатомиясы мен физиологиясы	Орталық және шеткі нерв жүйелерінің анатомиясы мен физиологиясы.
2	Нерв жүйесі ауруларының топикалық диагностикасы	Әртүрлі деңгейдегі нерв жүйесі зақымдарының симптомдары мен синдромдары.
3	Қимыл өрісі	Қимыл өрісін зерттеу әдістемесі. Әртүрлі деңгейдегі қыртыс-бұлшықеттік жолдың орталық және шеткі нейрондарының зақымдану симптомдары мен синдромдары.
4	Жалпы сезімталдылық	Сезімталдылық өрісті зерттеу әдістемесі. Жалпы сезімталдылық зақымдануының симптомдары мен синдромдары. Сезімталдылық бұзылыстарының түрлері мен типтері.
5	Экстрапирамидалық жүйе	Экстрапирамидалық өрісті зерттеу әдістемесі. Экстрапирамидалық жүйе әртүрлі деңгейде зақымдануының симптомдары мен синдромдары.
6	Бассүйек-ми нервтері	Бассүйек-ми нервтерін зерттеу әдістемесі. Бассүйек-ми нервтері әртүрлі деңгейде зақымдануының симптомдары мен синдромдары.

7	Жоғары ми функциялары	Жоғары ми функцияларын зерттеу әдістемесі. Жоғары ми функциялары зақымдануының симптомдары мен синдромдары. Сөйлеудің, агнозияның, апраксияның қыртыс деңгейіндегі бұзылыстары, жадтың, ойланудың бұзылуы.
8	Вегетативтік нерв жүйесі	Вегетативтік нерв жүйесін зерттеу әдістемесі. Вегетативтік нерв жүйесі әртүрлі деңгейде зақымдануының симптомдары мен синдромдары.
9	Ми және жұлын қабықтары. Қалыпты және патологиялық жағдайлардағы ми-жұлын сарысуы. Менингеалдық, гипертензиялық, гипотензиялық синдромдар	Ми-жұлын сарысуын зерттеу әдістемесі. Ми-жұлын сарысуы анализінің мәліметтерін түсіндіру. Менингеалдық, гипертензиялық, гипотензиялық синдромдардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері.
10	Менингиттер	Менингиттердің диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
11	Ілкі вирустық энцефалиттер	Ілкі вирустық энцефалиттердің Менингиттердің диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
12	Салдарлық инфекциялық және инфекциялық-аллергиялық энцефалиттер	Салдарлық инфекциялық және инфекциялық-аллергиялық энцефалиттердің диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
13	Мерез, ревматизм, сарып кезінде нерв жүйесінің зақымдануы	Мерез, ревматизм, сарып кезінде нерв жүйесі зақымдануының диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
14	Шеткі нерв жүйесінің аурулары	Шеткі нерв жүйесі ауруларының диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.

9	Невротозы	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение. Социальная адаптация больных с невротозами.
10	Болезнь Альцгеймера	Этиология, патогенез, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение болезни Альцгеймера.
11	Заболевания вегетативной нервной системы	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение заболеваний вегетативной нервной системы.
12	Неотложные состояния в неврологии на догоспитальном этапе	Эпилептический статус. Миастенический криз. Холинергический криз. Нарушения сознания. Методы их коррекции.
13	Травматические поражения головного, спинного мозга и периферической нервной системы	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение травматических поражений головного, спинного мозга и периферической нервной системы.
14	Опухоли головного, спинного мозга и периферической нервной системы	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение опухолей головного, спинного мозга и периферической нервной системы.
15	Диагностика, профилактика и лечение согласно протоколам основных заболеваний нервной системы	Методы диагностики, профилактики и лечения заболеваний нервной системы согласно протоколам.
16	Современные фармакотерапевтические средства, применяемые в неврологии	Подбор фармакотерапевтических средств, применяемых в неврологии с учетом тяжести заболевания, возраста, пола больного.
17	Выбор общих и функциональных методов обследования на догоспитальном этапе	Показания и противопоказания к общим и функциональным методам обследования нервной системы на догоспитальном уровне.
18	Физиотерапия, массаж, рефлексотерапия, климатотерапия в неврологической практике	Показания и противопоказания к физиотерапии, массажу, рефлексотерапии, климатотерапии в неврологической практике.

	ний нервной системы в зависимости от возраста ребенка	применяемых в детской практике в зависимости от возраста.
21	Реабилитационные мероприятия у детей с неврологической патологией	Методы реабилитации, применяемые у детей с неврологической патологией, включая физиотерапию, ЛФК, санаторно-курортное лечение.
Невропатология амбулаторно-поликлиническая (взрослая)		
1	Учетно-отчетная документация	Правила ведения учетно-отчетной документации в амбулаторно-поликлинических условиях.
2	Особенности динамического наблюдения и оказания паллиативной помощи в амбулаторных условиях	Терминальные состояния. Онкологические больные, особенности выписывания рецептов на сильнодействующие и наркотические препараты. Правила списывания и утилизации. Особенности общения с умирающим больным и его окружением.
3	Лечение неврологических заболеваний согласно протоколам	Стандарты лечения больных с неврологическими заболеваниями.
4	Эпилепсия, эпилептические синдромы и судорожные состояния (тетания, эклампсия)	Тактика ведения и динамического наблюдения в амбулаторных условиях. Показания к направлению в стационар.
5	Неврологические проявления при заболеваниях внутренних органов	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика в соматоневрологии.
6	Дисциркуляторная энцефалопатия и миелопатия	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение дисциркуляторной энцефалопатии и миелопатии.
7	Последствия травмы головного, спинного мозга и периферической нервной системы	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение последствий травмы головного, спинного мозга и периферической нервной системы.
8	Миастения и миастенические синдромы. Синдром Итона – Ламберта. Миастения беременных	Этиология, клинические проявления, дифференциальная диагностика, лечение миастении и миастенических синдромов.

15	Ми тамырларының жігі және созылмалы аурулары	Ми тамырларының жігі және созылмалы ауруларының диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
16	Нерв жүйесінің демиелиндену аурулары	Нерв жүйесі демиелиндену ауруларының диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
17	Баяу инфекциялар	Баяу инфекциялардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
18	Сирингомиелия мен сирингомиелиялық синдромдар	Сирингомиелия мен сирингомиелиялық синдромдардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
19	Жұлын аурулары	Жұлын ауруларының диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелді медицина ұстанымымен емдеу, алдын алу, оңалту. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
20	Госпитальдық кезеңдегі неврологиядағы шұғыл жағдайлар	Неврологиядағы шұғыл жағдайлардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық көріністері және шұғыл жағдайлар кезінде реанимациялық іс-шараларды жүргізу.
21	Неврологиялық аурулардың фармакотерапиясы	Хаттамаларға сәйкес нерв жүйесі ауруларын емдеудің сызбанұсқасы.
Стационардағы балалар невропатологиясы		
1	Өртүрлі жастағы балалардағы нерв жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері	Өртүрлі жастағы балалардағы нерв жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері.
2	Жаңа туылған нәрестенің туа біткен шартсыз рефлекстерінің редукциясы. Сәби өмірінің	Жаңа туылған нәрестенің туа біткен шартсыз рефлекстерінің редукциясын зерттеу әдістері мен мерзімдері. Сәби өмірінің алғашқы жылындағы қимылдың дамуы.

	алғашқы жылындағы қимылдың дамуы	
3	Өртүрлі жастағы балаларда нерв жүйесінің қалыптасуы дамуы	Өртүрлі жастағы балаларда нерв жүйесі функцияларын зерттеу әдістері. Өртүрлі жастағы балаларда нерв жүйесінің қалыптасуы дамуы.
4	1 жасқа дейінгі балалардағы ПҚДТ. 3 жасқа дейінгі балалардағы ПҚДТ. Мектеп жасына дейінгі балалардағы ПҚДТ. Мектеп жасындағы балалардағы ПҚДТ	Өртүрлі жастағы балаларда психика-қимылдық дамуды зерттеу әдістері. Өртүрлі жастағы балаларда психика-қимылдық даму тежелуінің клиникалық көріністері және оны диагностикалау әдістері.
5	Өртүрлі жастағы балаларда, жаңа туылған нәрестелерде неврологиялық статусты зерттеу әдістері. Өртүрлі жастағы балаларда, жаңа туылған нәрестелерде неврологиялық статусты анықтау ерекшеліктері	Өртүрлі жастағы балаларда, жаңа туылған нәрестелерде неврологиялық статусты зерттеу әдістері. Өртүрлі жастағы балаларда, жаңа туылған нәрестелерде неврологиялық статусты анықтау ерекшеліктері.
6	Ерте жастағы балалардағы нерв жүйесі зақымдануының жіктелуі	Ерте жастағы балалардағы нерв жүйесі зақымдануының жіктелуі.
7	Ерте жастағы балалардағы неврологиялық аурулар дамуының этиологиясы мен патогенездік механизмі	Ерте жастағы балалардағы неврологиялық аурулар дамуының этиологиясы мен патогенездік механизмінің ерекшеліктері.
8	Қимыл, сезімталдық өрісі, экстрапирамидалық жүйе зақымдануының неврологиялық синдромдары	Спазмдық және шеткі салдану синдромдары, сезімталдылық бұзылыстардың түрлері, типтері. Балалардағы акинетика-сіреспелі, гиперкинетика-гипотониялық синдромдар. Балалардағы мишық атаксия синдромы.
9	Мидың минималдық дисфункциялары. КГТС (көңіл және гипербелсенділік тапшылығы синдромы) варианттары	Балаларда жоғары ми функциясын зерттеу әдістері. Мидың минималдық дисфункциялар, көңіл және гипербелсенділік тапшылықтар синдромының клиникалық көріністері. Диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы.
10	Тыныс алу мен жұтынудың бұзылуы	Тыныс алу мен жұтынудың бұзылуымен бірге жүретін нерв жүйесінің аурулары.

12	Врожденные аномалии (пороки) развития нервной системы. Врожденная аномалия развития головного мозга. Врожденная аномалия развития спинного мозга	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика врожденных аномалий (пороков) развития нервной системы у детей. Врожденная аномалия развития головного и спинного мозга у детей.
13	Окклюзионная гидроцефалия на фоне врожденной аномалии мозга	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика окклюзионной гидроцефалии. на фоне врожденной аномалии мозга.
14	Перинатальные поражения нервной системы и ее последствия. Перинатальная энцефалопатия	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика перинатальных поражений нервной системы и их последствий. Перинатальная энцефалопатия.
15	Инфекционные и инфекционно – аллергические заболевания	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика инфекционных и инфекционно-аллергических заболеваний нервной системы у детей.
16	Параинфекционные энцефалиты при кори, скарлатине, ветряной оспе, краснухе	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика параинфекционных энцефалитов при кори, скарлатине, ветряной оспе и краснухе.
17	Полиомиелит и полиомиелитоподобные заболевания	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика полиомиелита и полиомиелитоподобных заболеваний.
18	Неотложные состояния в детской неврологии	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика неотложных состояний в детской неврологии.
19	Интенсивная терапия и реанимация в детской неврологии	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы состояний, нуждающихся в интенсивной терапии. Проведение реанимационных мероприятий в детской практике.
20	Современная фармакотерапия заболева-	Современные методы лечения заболеваний нервной системы у детей разного возраста. Дозы препаратов,

4	ЗПМР у детей до 1 года. ЗПМР у детей до 3 лет. ЗПМР у детей дошкольников. ЗПМР у детей школьного возраста	Методы исследования психомоторного развития у детей разного возраста. Клинические проявления и методы диагностики задержки психомоторного развития у детей разного возраста.
5	Особенности определения неврологического статуса у детей разного возраста, новорожденных	Методы исследования неврологического статуса у детей разного возраста, новорожденных. Особенности определения неврологического статуса у детей разного возраста, новорожденных.
6	Классификация поражений нервной системы у детей раннего возраста	Классификация поражений нервной системы у детей раннего возраста.
7	Этиология и патогенетические механизмы развития неврологических заболеваний у детей различного возраста	Этиология и особенности патогенетических механизмов развития неврологических заболеваний у детей различного возраста.
8	Неврологические синдромы поражения двигательной, чувствительной сферы, экстрапирамидной системы	Синдромы спастического и периферического параличей, виды, типы чувствительных расстройств. Акинетико-ригидный, гиперкинетический-гипотонический синдромы у детей. Синдром мозжечковой атаксии у детей.
9	Минимальные мозговые дисфункции. Варианты СГДВ (синдром дефицита внимания и гиперактивности)	Методы исследования высших мозговых функций у детей. Клинические проявления минимальных мозговых дисфункций, вариантов синдрома гиперактивности и дефицита внимания. Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика.
10	Нарушения дыхания и глотания	Заболевания нервной системы, протекающие с нарушением дыхания и глотания.
11	Гипоксические и ишемические поражения мозга у новорожденных	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические симптомы, лечение, профилактика гипоксических и ишемических поражений мозга у новорожденных.

11	Жаңа туылған нәрестелердегі мидың гипоксиялық және ишемиялық зақымдануы	Жаңа туылған нәрестелердегі мидың гипоксиялық және ишемиялық зақымдануының диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы.
12	Нерв жүйесі дамуының туа біткен аномалиялары (ақаулары). Ми дамуының туа біткен аномалиялары. Жұлын дамуының туа біткен аномалиялары	Балалардағы нерв жүйесі дамуының туа біткен аномалияларының (ақаулары) диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы. Балалардағы ми мен жұлын дамуының туа біткен аномалиялары.
13	Мидың туа біткен аномалиялары аясындағы окклюзиялық гидроцефалия	Мидың туа біткен аномалиялары аясындағы окклюзиялық гидроцефалияның диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы.
14	Нерв жүйесінің перинаталдық зақымдануы мен оның салдары. Перинаталдық энцефалопатия	Нерв жүйесінің перинаталдық зақымдануы мен оның салдарының диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы. Перинаталдық энцефалопатия.
15	Инфекциялық және инфекциялық-аллергиялық аурулар	Балалардағы инфекциялық және инфекциялық-аллергиялық аурулардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы.
16	Қызылша, жәншау, желшешек, қызадық кезіндегі парайнфекциялық энцефалиттер	Қызылша, жәншау, желшешек және қызадық кезіндегі парайнфекциялық энцефалиттердің диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы.
17	Полиомиелит және полиомиелиттәріздес аурулар	Полиомиелит және полиомиелиттәріздес аурулардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы.
18	Балалар неврологиясындағы шұғыл жағдайлар	Балалар неврологиясындағы шұғыл жағдайлардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы.
19	Балалар неврологиясындағы интенсивтік терапия мен реанимация	Интенсивтік терапияны қажет ететін жағдайлардың диагностикасы, саралау диагностикасы, клиникалық симптомдары, емі, профилактикасы. Балалар практикасында реанимациялық іс-шараларды жүргізу.

20	Баланың жасына байланысты нерв жүйесі ауруларының қазіргі фармакотерапиясы	Баланың жасына байланысты нерв жүйесі ауруларын емдеудің қазіргі әдістері. Баланың жасына байланысты балалар практикасында қолданылатын препараттардың мөлшерлемесі.
21	Неврологиялық патологиялары бар науқастарға оңалту іс-шараларын жүргізу	Физиотерапияны, ЕДШ, санатрия мен курортта емдеуді қоса отырып неврологиялық патологиялары бар науқастарға қолданылатын оңалту әдістері.
Амбулаториялық-емханалық невропатология (ересектер)		
1	Есепке алу-есеп беру құжаттамасы	Амбулаториялық-емханалық жағдайларда есепке алу-есеп беру құжаттамасын жүргізу ережесі.
2	Амбулаториялық жағдайларда динамикалық қадағалау және паллиативті жәрдем көрсету ерекшеліктері	Терминалдық жағдай. Онконауқастар, күшті әсер ететін және есірткі препараттарға шипашақ жазып беру ерекшеліктері. Есептен шығару және пайдалану ережесі. Өліп бара жатқан науқаспен және оның жақындарымен тілдесу ерекшеліктері.
3	Хаттамаларға сәйкес неврологиялық ауруларды емдеу	Неврологиялық аурулары бар науқастарды емдеу стандарттары.
4	Қояншық, қояншық синдромы және құрысу жағдайы (тетания, эклампсия)	Амбулаториялық жағдайларда жүргізу мен динамикалық қадағалау тактикасы. Стационарға жатқызу көрсетімдері.
5	Ішкі ағзалардың аурулары кезіндегі неврологиялық көріністер	Соматоневрологиядағы этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы.
6	Дисциркуляторлық энцефалопатия мен миелопатия	Дисциркуляторлық энцефалопатия мен миелопатияның этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі.
7	Ми, жұлын және шеткі нерв жүйесі жаракаттарының салдары	Ми, жұлын және шеткі нерв жүйесі жаракаттары салдарының этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі.
8	Миастения мен миастениялық синдромдар. Итон-Ламберт синдромы. Жүкті әйелдер миастениясы	Миастения мен миастениялық синдромдардың этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі.

16	Демиелинизирующие заболевания нервной системы	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления назофарингитов. Осложнения, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
17	Медленные инфекции	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления медленных инфекций. Осложнения, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
18	Сирингомиелия и сирингомиелитические синдромы	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления сирингомиелии и сирингомиелитических синдромов. Осложнения, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
19	Болезни спинного мозга	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления болезней спинного мозга. Осложнения, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
20	Неотложные состояния в неврологии на госпитальном этапе	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления при неотложном состоянии в неврологии и проведение реанимационных мероприятий при неотложных состояниях.
21	Фармакотерапия неврологических заболеваний	Схемы лечения заболеваний нервной системы согласно протоколам.
Детская невропатология в стационаре		
1	Анатомо-физиологические особенности нервной системы у детей различного возраста	Анатомия и физиология центральной и периферической нервной системы у детей разного возраста.
2	Редукция безусловных врожденных рефлексов новорожденных. Моторное развитие ребенка первого года жизни	Методы исследования и время редукции безусловных врожденных рефлексов новорожденных. Моторное развитие ребенка первого года жизни.
3	Нормальное развитие нервной системы у детей разных возрастов	Методы исследования функций нервной системы у детей разных возрастов. Нормальное развитие нервной системы у детей разных возрастов.

8	Вегетативная нервная система	Методика исследования вегетативной нервной системы. Симптомы и синдромы поражения вегетативной нервной системы на различном уровне.
9	Оболочки головного и спинного мозга. Спинномозговая жидкость в норме и при патологии. Синдромы: менингеальный, гипертензионный, гипотензивный	Методика исследования спинномозговой жидкости. Интерпретация данных анализа спинномозговой жидкости. Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления менингеального, гипертензионного, гипотензивного синдромов.
10	Менингиты	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления менингитов. Осложнения. Лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
11	Первичные вирусные энцефалиты	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления первичных вирусных энцефалитов. Осложнения. Лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
12	Вторичные инфекционные и инфекционно-аллергические энцефалиты	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления вторичных инфекционных и инфекционно-аллергических энцефалитов. Осложнения. Лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
13	Поражение нервной системы при сифилисе, ревматизме, бруцеллезе	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления поражения нервной системы при сифилисе, ревматизме, бруцеллезе. Осложнения, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
14	Заболевания периферической нервной системы	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления заболеваний периферической нервной системы. Осложнения, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
15	Острые и хронические сосудистые заболевания головного мозга	Диагностика, дифференциальная диагностика, клинические проявления острых и хронических сосудистых заболеваний головного мозга. Осложнения, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.

9	Невроздар	Этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі. Нервоздық науқастарды әлеуметтік бейімдеу.
10	Альцгеймер ауруы	Альцгеймер ауруының этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі.
11	Вегетативтік нерв жүйесінің аурулары	Вегетативтік нерв жүйесі ауруларының этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі.
12	Неврологиядағы госпитальға дейінгі кезеңдегі шұғыл жағдайлар	Қояншық статусы. Миастениялық криз. Холинергиялық криз. Сананың бұзылуы. Оларды түзету әдістері.
13	Ми, жұлын және шеткі нерв жүйесінің жарақаттық зақымдануы	Ми, жұлын және шеткі нерв жүйесінің жарақаттық зақымдануының этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі.
14	Ми, жұлын және шеткі нерв жүйесінің ісіктері	Ми, жұлын және шеткі нерв жүйесі ісіктерінің этиологиясы, клиникалық көрінісі, саралау диагностикасы, емі.
15	Нерв жүйесінің негізгі ауруларын хаттамаларға сәйкес диагностикалау, алдын алу және емдеу	Хаттамаға сәйкес нерв жүйесінің ауруларын диагностикалау, алдын алу және емдеу әдістері.
16	Неврологияда қолданылатын қазіргі фармакотерапиялық заттар	Аурудың ауыртпалығын, науқастың жасы мен жынысын ескере отырып неврологияда қолданылатын фармакотерапиялық заттарды іріктеу.
17	Госпитальға дейінгі кезеңде тексерудің жалпы және функциялық әдістерін таңдау	Госпитальға дейінгі кезеңде нерв жүйесін тексерудің жалпы және функциялық әдістерінің көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.
18	Неврологиялық практикадағы физиотерапия, массаж, ине шаншып емдеу, климатотерапия	Неврологиялық практикадағы физиотерапия, массаж, ине шаншып емдеу, климатотерапия көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.
19	Неврологиялық симптоматикасы бар науқастарды оңалту	Нерв жүйесінің патологиясы бар науқастарды оңалту әдістері.

20	Неврологиялық аурулары бар науқастарды диспансерлеу	Нерв жүйесінің патологиялары кезінде диспансерлік қадағалау және құжаттамаларды жүргізу.
21	Неврологиялық ауруларды алдын алу	Неврологиялық ауруларды алдын алу.
Амбулаториялық-емханалық балалар невропатологиясы		
1	Қышыма. Ықылық. Құрыспа	Пруритоцептивтік, невропатиялық, нейрогендік қышыма. Нерв жүйесінің аурулары кезіндегі ықылық. Бұлшықеттік спазм ауруларының саралау диагностикасы.
2	Нистагм. Нистагмның түрлері	Өртүрлі нистагмның саралау диагностикасы.
3	Тартылулар, кекештену, энурез	Тартылулардың феноменологиялық варианттары. Ілкі тартылулардың жіктемесі. Өртүрлі кекештенудің саралау диагностикасы. Ілкі және салдарлық энурез, диагностикасы мен емі.
4	Спастика (бұлшықетердің тартылып қалуы)	Бұлшықет тонусы жоғарлауының саралау диагностикасы. Нерв жүйесі зақымдануы кезіндегі спастика. Спастиканы түзету әдістері.
5	Балалардағы бас ауыру	Балалардағы бас ауыруының жіктемесі, диагностикасы, саралау диагностикасы. Балалардағы бас ауыруды емдеу.
6	Балалардағы амнезия, олигофрения. Жарыместік	Балалардағы амнезиялық синдром, когнитивтік бұзылыстар. Оларды түзету әдістері. Балалардағы олигофрения, интеллекті төмендеген балаларды әлеуметтік бейімдеу. Балалардағы жарыместіліктің даму себептері және оларды емдеу әдістері.
7	Вегетативтік криздер. Вегето-тамырлық дистония синдромы. Ортостатикалық гипотензия	Вегетативтік криздер, вегето-тамырлық дистония синдромы мен ортостатикалық гипотензиялардың этиологиясы, клиникалық көріністері, саралау диагностикасы, емі.
8	Вегетативтік нерв жүйесінің аурулары. Шеткі вегетативтік синдром (бет симпаталгиясы, симпатоганглионит, солярит). Ангиотрофневроздар	Вегетативтік нерв жүйесінің аурулары мен шеткі вегетативтік синдромның (бет симпаталгиясы, симпатоганглионит, солярит) этиологиясы, клиникалық көріністері, саралау диагностикасы, емі. Ангиотрофневроздар.

4	Алгоритм диагностики и ведения детей с детским церебральным параличом.
5	Алгоритм диагностики и ведения детей с перинатальными поражениями нервной системы у детей в разные периоды жизни.
6	Алгоритм диагностики и ведения детей с наследственными заболеваниями.
7	Алгоритм диагностики и ведения детей с врожденными аномалиями поражения нервной системы у детей в разные периоды жизни.
8	Алгоритм диагностических критериев родовых повреждений головного и спинного мозга, современная тактика лечения.
9	Алгоритм диагностики и ведения больных с наследственными болезнями обмена веществ.

3.2 Примерный тематический план семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
Невропатология в стационаре		
1	Анатомия и физиология нервной системы	Анатомия и физиология центральной и периферической нервной системы.
2	Топическая диагностика заболеваний нервной системы	Симптомы и синдромы поражения нервной системы на различном уровне.
3	Двигательная сфера	Методика исследования двигательной сферы. Симптомы и синдромы поражения центрального и периферического нейронов корково-мышечного пути на различных уровнях. Центральные и периферические параличи.
4	Общая чувствительность	Методика исследования чувствительной сферы. Симптомы и синдромы поражения общей чувствительности. Виды и типы чувствительных расстройств.
5	Экстрапирамидная система	Методика исследования экстрапирамидной сферы. Симптомы и синдромы поражения экстрапирамидной системы на различном уровне.
6	Черепно-мозговые нервы	Методика исследования черепно-мозговых нервов. Симптомы и синдромы поражения черепно-мозговых нервов на различных уровнях.
7	Высшие мозговые функции	Методика исследования высших мозговых функций. Симптомы и синдромы нарушения высших мозговых функций. Корковые расстройства речи, агнозии, апраксии, расстройства памяти, мышления.

2	Показатели и структура детской неврологической инвалидности и анализ ее причин.
3	Актуальные проблемы неврологических заболеваний у детей различного возраста.
4	Актуальные проблемы врожденных аномалий развития нервной системы.
5	Актуальные проблемы неврологической патологии у детей при пограничных состояниях.
6	Актуальные проблемы проявлений со стороны нервной системы при заболеваниях других органов и систем.
7	Актуальные проблемы сосудистой патологии у детей.
8	Актуальные проблемы детского церебрального паралича.
9	Актуальные проблемы реабилитационных мероприятий у детей с неврологической патологией.
Невропатология амбулаторно-поликлиническая	
1	Организация амбулаторно-поликлинической неврологической службы в Республике Казахстан.
2	Алгоритм диагностики и ведения больных с сосудистыми поражениями головного мозга.
3	Алгоритм диагностики и ведения больных с вертеброгенной патологией.
4	Алгоритм диагностики и ведения больных с поражением спинного мозга.
5	Алгоритм диагностики и ведения больных с демиелинизирующими заболеваниями нервной системы.
6	Алгоритм диагностики и ведения больных с воспалительными заболеваниями нервной системы.
7	Алгоритм диагностики и ведения больных с последствиями травм головного, спинного мозга и периферической нервной системы.
8	Алгоритм диагностики и ведения больных с менингеальным, гипертензионным, гипотензионным синдромом.
9	Алгоритм диагностики и ведения больных с вегетативными нарушениями.
Детская невропатология амбулаторно-поликлиническая	
1	Организация детской амбулаторно-поликлинической неврологической службы в Республике Казахстан.
2	Алгоритм диагностики, дифференциальной диагностики патологии нервной системы у детей разных возрастных групп на догоспитальном этапе.
3	Принципы составления и применения протоколов диагностики и лечения больных в амбулаторных условиях.

9	Нерв жүйесінің патологиясы бар балалардағы невроздық көріністер	Нерв жүйесінің патологиясы бар балалардағы невроздық синдромдардың этиологиясы, клиникалық көріністері, саралау диагностикасы, емі.
10	Балалардың туылуы кезінде кездесетін бассүйек-ми және омыртқа-жұлын жарақаттары	Балалардың туылуы кезінде кездесетін бассүйек-ми және омыртқа-жұлын жарақаттарының этиологиясы, клиникалық көріністері, саралау диагностикасы, емі.
11	Балалардың церебралдық салдануы	БЦС этиологиясы, клиникалық көріністері, саралау диагностикасы, емі.
13	Ішкі ағзалардың аурулары кезіндегі нерв жүйесі жағынан болатын көріністер	Ішкі ағзалардың аурулары кезінде кездесетін нерв жүйесінің зақымдану синдромы.
14	Балалардағы синингомиелия	Балалардағы синингомиелия этиологиясы, клиникалық көріністері, саралау диагностикасы, емі.
15	Госпитальға дейінгі кезеңде балаларда кездесетін нерв жүйесі патологиялары кезіндегі диагностикасы мен шұғыл жәрдем көрсету	Госпитальға дейінгі кезеңде балаларда кездесетін нерв жүйесі патологиялары кезіндегі диагностикасы, саралау диагностикасы, шұғыл жәрдем көрсетудің алгоритмдері.
16	Амбулаториялық жағдайда балалардың нерв жүйесі ауруларын зерттеудің зертханалық әдістерін таңдау	Қанның, зәрдің жалпы анализі мен биохимиялық анализі.
17	Амбулаториялық жағдайда балалардың нерв жүйесі ауруларын зерттеудің аспаптық әдістерін таңдау	Амбулаториялық жағдайда нерв жүйесі ауруларын аспаптық зерттеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.
18	Емханадағы балалар неврологиясында кездесетін шұғыл жағдайлар кезінде өткізілетін реанимациялық іс-шаралар	Балалар неврологиясында кездесетін шұғыл жағдайларға жедел жәрдем көрсету.

19	Науқастарды емханада оңалту	Нерв жүйесінің патологиялары бар науқастарды физиотерапия, массаж, ЕДШ қолдану, логопедпен шұғылдандыру арқылы оңалту әдістері.
----	-----------------------------	---

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (РӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ тақырыптары
Стационардағы невропатология (ересектер, балалар)	
1	Палаталардағы науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Жұлын пункциясы.
4	Жұлын-ми сарысуының нәтижелерін түсіндіру.
5	Блокадалар жүргізу.
6	Бассүйек пен омыртқа рентгенограммасын түсіндіру.
7	МРТ нәтижелерін түсіндіру.
8	КТ нәтижелерін түсіндіру.
9	Церебралдық ангиография нәтижелерін түсіндіру.
10	Мидың ірі тамырларына жасалынған УДЗ нәтижелерін түсіндіру.
11	Транскраниалдық доплерография нәтижелерін түсіндіру.
12	Электрэнцефалография нәтижелерін түсіндіру.
13	Электромиография нәтижелерін түсіндіру.
14	Көз түбі өзгерістері анализінің нәтижелерін түсіндіру.
15	Клиникалық және патологиялық-анатомиялық конференцияларға баяндамалар мен презентациялар дайындау.
16	Басқа бөлімшелердің консилиумдері мен консультацияларына қатысу.
17	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
18	Қабылдау бөлімшелерінде кезекшілік ету.
19	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс жасау.
20	Тыңдарманның портфолиосын құрастыру.
Амбулаториялық-емханалық невропатология (ересектер, балалар)	
1	Арнайы мамандардың кабинеттерінде жұмыс істеу.
2	Еңбекке уақытша және тұрақты жарамсыздық бойынша ДКК кабинетінде жұмыс істеу.
3	Күндізгі стационарда жұмыс істеу.
4	Стационарды үйге ұйымдастыру.

Невропатология амбулаторно-поликлиническая	36	6	30	18
Детская невропатология амбулаторно-поликлиническая	72/108*	12/18*	60/90*	36/54*
Общее количество часов	324/504*	54/84*	270/420*	162/252*

Примечание:

* - для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям не терапевтического профиля.

Повышение квалификации

Тематика	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Актуальные проблемы невропатологии, в том числе детского возраста	72	12	60	36

3 Примерный тематический план профилирующих дисциплин

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Темы
Невропатология в стационаре	
1	Актуальные проблемы неврологии.
2	Актуальные проблемы головной боли.
3	Актуальные проблемы головокружения и шума в ушах.
4	Актуальные проблемы когнитивных нарушений.
5	Актуальные проблемы нарушения сна и бодрствования.
6	Актуальные проблемы сосудистой патологии головного мозга.
7	Актуальные проблемы вертеброгенной патологии.
8	Актуальные проблемы соматоневрологии.
9	Актуальные проблемы вегетативной патологии.
Детская невропатология в стационаре	
1	Актуальные проблемы неврологической помощи детскому населению.

- обосновывать рациональность и эффективность лечения при неврологических заболеваниях у взрослых и детей различного возраста с позиций доказательной медицины;
- обоснованно использовать методы немедикаментозного лечения при неврологической патологии у взрослых и детей различного возраста;
- оказать необходимую помощь при неотложных состояниях в неврологии;
- вести утвержденные формы учетной и отчетной документации;
- проводить научные исследования по полученной специальности;

владеть навыками:

- проведения врачебного обследования пациента любого возраста с неврологической патологией;
- составления плана лабораторных, функциональных, инструментальных исследований неврологического больного;
- клинической оценки результатов анализов крови, мочи, биохимических анализов крови, коагулограммы крови, ликвора, ликвородинамических проб, а также данных компьютерно-томографического, магнитно-резонансного исследования головного и спинного мозга, церебральной ангиографии; электроэнцефалографии и реоэнцефалографии, доплерографического исследования магистральных артерий шеи; эхоэнцефалографии, электровозбудимости мышц и электромиографии; ЭКГ и других распространенных в неврологической практике диагностических методов исследования;
- проведения лечебных блокад;
- формулирования в своих заключениях диагностического решения (клинический или предварительный диагноз) в соответствии с требованиями МКБ-10;
- применения необходимых методов профилактики и лечения неврологических заболеваний, а также методов реабилитации пациентов.

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям терапевтического и педиатрического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Невропатология в стационаре	144/216*	24/36*	120/180*	72/108*
Детская невропатология в стационаре	72/144*	12/24*	60/120*	36/72*

5	Амбулаториялық қабылдауда болған науқастарға консультация жүргізу.
6	Үйіне шақырған науқастарға қызмет ету.
7	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
8	Клиникалық конференцияларға баяндамалар мен презентациялар дайындау.
9	Әлеуметтік-маңызды аурулар мектебінде емделушілерді оқыту.
10	Салауатты өмір салтын қалыптастыру принциптері бойынша жұмыс істеу.
11	Учаскедегі әлеуметтік-жағдайы нашар контингенттермен жұмыс істеу.
12	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс жасау.
13	Тыңдарманның портфолиосын құрастыру.

4 Бейіндеуші пәннің (біліктілікті арттыру) міндетті компонентінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

Невропатологияның және соның ішінде балалар невропатологиясының өзекті мәселелері

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Неврологиядағы клиникалық генетика	
1	Неврологияның өзекті мәселелері.
2	Балалар неврологиясының өзекті мәселелері.
3	Неврологиядағы заманауи зертханалық және аспапты диагностика әдістері.

4.2 Практикалық сабақтар мен семинарлардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	Неврологияның өзекті мәселелері	Невропатолог практикасындағы аурулардың этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы және емдеуінің заманауи мәселелері. Неврологиядағы заманауи зертханалық және аспапты диагностика әдістері.
2	Балалар неврологиясының өзекті мәселелері	Невропатолог практикасындағы аурулардың этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы және емдеуінің заманауи мәселелері. Балалар

		жасында ауру ағымының ерекшеліктері. Балалар неврологиясындағы заманауи зертханалық және аспапты диагностика әдістері.
3	Бас мийы мен шеткі нерв жүйесінің қантамырлар ауруларының өзекті мәселелері	Қазіргі таңдағы шеткі нерв жүйесі ауруларының (түбіршектік синдром, невриттер, плекситтер) диагностикасы. Омыртқа бағанасы остеохондрозы. Шеткі нерв жүйесі аурулары: этиологиясы, патогенезі, зақымдану деңгейіне байланысты клиникалық көріністер ерекшеліктері, диагностикасы және емдеуі. Мий қанайналымының жіті бұзылыстары. Ишемиялық және геморрагиялық инсульттердің дифференциалды диагностикасы. Мий қанайналымы бұзылыстарының заманауи емдеу әдістері. Мий қанайналымының созылмалы жеткіліксіздігі туралы түсініктер.
4	Жарақаттардан кейінгі энцефалопатиялар	Бассүйектің жабық жарақаттары және мий мен оның қабықтарының қабыну ауруларынан кейін қалатын алшақтық әсерлері (диэнцефалды, гипоталамустық синдром, энцефалопатиялар). Диагностикасы және емдеудің заманауи әдістері. Реабилитация. Науқастардың уақытша еңбекке жарамсыздығының сараптау.
5	Клиникалық фармакология және фармакотерапияның өзекті мәселелері	Науқас жағдайының, қосарласқан патологиялардың ауыртпалығын ескере отырып науқасқа берілетін препаратты және оның мөлшерін таңдау. Дәлелді медицина аясында неврологиялық практикада қолданылатын препараттардың тиімділігі мен қауіпсіздігін бағалау. Нерв жүйесінің патологиясы бар науқастарды емдеу кезіндегі препараттардың үйлесімділігі.

4.3 Тындарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
1	Науқастарға жетекшілік ету.
2	Амбулаториялық науқастарға консультация жүргізу.
3	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
4	Визуалды диагностика кабинетінде жұмыс істеу.
5	Неврологиялық науқастан аурудың отбасылық анамнезін жинау. Шежіренің сызбанұсқасын құру және оның анализі.

- анатомия и топографическая анатомия центральной, периферической, вегетативной нервной системы, их онтогенез, особенности ее развития у детей;
- основные вопросы нормальной и патологической физиологии нервной системы;
- современные представления об этиологии, классификации основных неврологических заболеваний, механизмах их развития, общих и дополнительных методах обследования, применяемые в неврологической клинике, современные принципы лечения в неврологической практике у взрослых и детей разного возраста;
- клиническая симптоматология и синдромология основных заболеваний нервной системы у взрослых и детей, их профилактика, диагностика и лечение;
- синдромологическая и топическая диагностика, клиническая симптоматика пограничных состояний в невропатологии;
- диагностика заболеваний нервной системы;
- дифференциальная диагностика заболеваний нервной системы;
- современные методы обследования неврологических больных;
- исходы и прогноз заболеваний;
- основы фармакотерапии, физиотерапии, лечебного массажа и ЛФК, иглорефлексотерапии и других методов лечения взрослых и детей разного возраста, применяемых в клинике нервных болезней;
- общие вопросы генетики и типы наследования при наследственных заболеваниях нервной системы;
- экстренная помощь больным с неотложными неврологическими состояниями;
- самостоятельное проведение и оценка основных диагностических процедур (режим питания, нетрадиционные методы лечения и профилактики);
- принципы и дифференцированные методы реабилитации нервных болезней у взрослых и детей различного возраста;
- показания и противопоказания к хирургическому лечению заболеваний нервной системы у взрослых и детей различного возраста;
- вопросы экспертизы временной и стойкой нетрудоспособности;
- принципы диспансеризации здоровых и больных;
- ведение неотложной медицинской документации;

уметь:

- проводить санитарно-просветительную работу по пропаганде здорового образа жизни, предупреждению развития неврологических заболеваний;
- проводить профилактическую работу, направленную на раннее выявление неврологических заболеваний и факторов риска их развития;
- рационально и целенаправленно использовать методы функциональной диагностики при неврологических заболеваниях у взрослых и детей различного возраста;
- интерпретировать результаты дополнительных исследований неврологических больных, взрослых и детей различного возраста;
- обосновывать клинический диагноз по МКБ-10;

1 Пояснительная записка

Введение

Неврологическая помощь - неотъемлемая часть первичной медицинской помощи. По мнению Всемирной организации здравоохранения: «Если не предпринять срочных мер в глобальном масштабе, но неврологические проблемы станут настоящей угрозой всему общественному здравоохранению». Так, от неврологических нарушений (инсульты, рассеянный склероз, болезнь Паркинсона и мозговые травмы), в мире ежегодно умирает 6,8 млн человек, что составляет 12% ежегодной смертности. От неврологической патологии, начиная от мигрени и эпилепсии и оканчивая старческим слабоумием, уже сегодня страдает около 100000000 человек и по мере старения населения по прогнозам эта цифра будет расти. В частности, число больных страдающих болезнью Альцгеймера (сегодня в мире насчитывается около 24000000 человек), будет удваиваться каждые 20 лет. Подготовка квалифицированного специалиста, обладающего глубокими знаниями, владеющего методами диагностики и лечения на современном этапе - важнейшая задача дополнительного медицинского образования.

Цель дисциплины: приобретение слушателями новых теоретических знаний и совершенствование профессиональных умений и навыков, необходимых для оказания квалифицированной неврологической помощи в соответствии с последними достижениями науки и практики и современными принципами доказательной медицины.

Задачи дисциплины:

- закрепление навыков владения современными теоретическими знаниями о болезнях нервной системы, принципов и методов рациональной диагностики, лечения, профилактики заболеваний нервной системы;
- обучение коммуникативным навыкам, знаниям, умениям и практическим навыкам по медицинской психологии и деонтологии;
- совершенствование знаний, умений и практических навыков для проведения манипуляций;
- закрепление навыков по проведению санитарно-просветительной работы по воспитанию населения, формированию здорового образа жизни, динамическому наблюдению за детским и взрослым населением с проведением скрининга и мер оздоровления;
- совершенствование современных методов ведения текущей медицинской и учетно-отчетной документации.

Конечные результаты обучения Слушатель должен

знать:

- общие вопросы организации неврологической помощи взрослому и детскому населению, организация и проведение диспансеризации больных;

6	Зерттеу үшін ликворды алу, ликворды зерттеу.
7	Зертханалық зерттеу нәтижелерін түсіндіру.
8	Моторлы қасиеттерін зерттеу: дене тұрысы, бұлшықеттер тонусы, контрактурасы, бұлшықеттер атрофиясы.
9	Сезгіштігін анықтау.
10	Сіңір рефлексін зерттеу.
11	Тұқым қуалаған аурулардың профилактикасы бойынша санитариялық-ағарту жұмысы.
12	Клиникалық және патологиялық-анатомиялық конференцияларға баяндамалар мен презентациялар дайындау.
13	Басқа бөлімшелердің консилиумдері мен консультацияларына қатысу.
14	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
15	Қабылдау бөлімшелерінде кезекшілік ету.
16	Кітапханалар мен ғаламторда жұмыс жасау.

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: науқастарға жетекшілік ету, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдеу-алдын-алу мекемелерінің әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, ауруларды қарап өтуге қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтармен жұмыс жасау, пікірталас, презентация, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): палаталардағы, амбулаториялық қабылдаудағы және үйдегі науқастарға жетекшілік ету, емдеу-алдын-алу мекемелерінің әртүрлі бөлімшелерінде, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, сырхатнаманы жазу, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту, портфолио қалыптастыру.

6 Клиникалық база

Стационарлардың неврологиялық, нейроинсульттік, терапиялық бөлімшелері, емханалар, стационарлардың функциялық диагностика бөлімшесі, клиникалық зертхана, қабылдау бөлімі.

негізгі:

1. Астапов В.М., Микадзе Ю.В. Нервная система человека. Строение и нарушение: атлас. – М.: ПЕР СЭ, 2004.
2. Болезни нервной системы / под ред. Н.Н. Яхно. – М.: Медицина, 2005.
3. Баркер Р., Барази С., Нил М. Наглядная неврология: учебное пособие / серия «Экзамен на отлично». – М.: ГОЭТАР-Медиа, 2006.
4. Браславец А.Я. Неотложная неврология: учебное пособие. – 3-е изд. – Харьков, 2006.
5. Гузева В.И., Михайлов И.Б. Фармакотерапия нервных болезней у взрослых и детей. – М.: Медицина, 2002.
6. Кайшибаев С.К. Словарь-справочник неврологических терминов. – Алматы, 2005.
7. Лебедев Б.В., Барашнев Ю.И., Якунин Ю.А. Невропатология раннего детского возраста. – М.: Медицина, 1981.
8. Никифоров А.С., Коновалов А.Н., Гусев Е.И. Клиническая неврология: учебник: в 3 т. – Т. 2. – М.: Медицина, 2002.
9. Самуэльс М. Неврология. – М.: Практики, 2005.
10. Скоромец А.А. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – М.: Медицина, 2006.
11. Сумин С.А. Неотложные состояния. – 2006.
12. Триумфов А.В. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. – М.: МедГИЗ, 2006.
13. Улицкий Л.А., Чухловина М.А. Диагностика нервных болезней. – Санкт-Петербург-Москва-Харьков-Минск, 2001.
14. Шамансуров Ш.Ш., Трошин В.М., Кравцов Ю.И. Детская невропатология. – Изд-во мед. лит. им. Абу Али ибн Сина, 1995.
15. Шток В. Фармакотерапия в неврологии. – М.: Медицина, 2005.

қосымша:

1. Абеуов Б.А., Нургужаев Е.С. Классификация болезней нервной системы и примеры формулировки неврологического диагноза: пособие для врачей и студентов старших вузов. – Алматы, 1998.
2. Агафонов Б.В., Неретин В.Я., Сидорова О.П. Медико-генетическое консультирование при наследственных и врожденных болезнях нервной системы. – 2004.
3. Алдунгарова Р.К. Эпилепсия. Патологическая сущность, дифференциальная диагностика, лечение. – Алматы, 1997.
4. Барашнев Ю.И. Перинатальная патология. – М.: Триада-Х, 2001.
5. Бассети К., Дээтвайлер К., Мументалер М. Дифференциальный диагноз в неврологии. – МЕДпресс-информ, 2009.
6. Большая медицинская энциклопедия. Современное популярное иллюстрированное издание. Более 1500 заболеваний, симптомов и синдромов. – М.: Эксмо, – 2006.

1. Пояснительная записка	30
2. Распределение часов дисциплины	32
3. Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин переподготовки	33
4. Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации	45
5. Методы обучения и преподавания	47
6. Клиническая база	47
7. Список рекомендуемой литературы	48

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным стандартом образования 2009 г. для резидентуры по специальности «Невропатология».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

7. Вейн А.М., Вознесенская Т.Г. Депрессия в неврологической практике. – М., 2007.
8. Волошин П.В., Тайцин В.И. Лечение сосудистых заболеваний головного и спинного мозга. – М., МЕДпресс-информ, 2005.
9. Гусев Е.И., Никифоров А.С. Неврологические симптомы, синдромы и болезни. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
10. Гусев Е.И. Нервные болезни. – М.: Медицина, 2005.
11. Гринберг Д., Аминов М., Саймон Р. Клиническая неврология. – 2004.
12. Дифференциальная диагностика нервных болезней / под ред. Г.А. Акимова, М.М. Одинака. – 2004.
13. Вейнер Г., Левит Т. Неврология. – М.: Гэотар-Мед, 2006.
14. Голубева В.Л. Избранные лекции по неврологии. – 2005.
15. Дроздов А.А., Дроздова М.В. Нервные болезни: конспект лекций. – М.: Эксмо, 2006.
16. Душанова Г.А. Неврология. Ч. 1, 2. – 2000.
17. Дэвид О. Инсульт. – М.: Эксмо, 2007.
18. Епифанов В.А. Реабилитация больных, перенесших инсульт. – М.: МЕДпресс-информ, 2006.
19. Жукабаева С.С., Нургужаев Е.С. Клиника, классификация, дифференциальная диагностика наследственных болезней нервно-мышечной системы: методические рекомендации / РГКП АГИУВ МЗ РК. – Алматы, 2005.
20. Зенков Л.Р. Клиническая электроэнцефалография (с элементами эпилептологии). 2-е изд. – М.: МЕДпресс-информ, 2004.
21. Кадыков А.С. Хронические сосудистые заболевания головного мозга. Дисциркуляторная энцефалопатия. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
22. Кайшибаев С.К. Неврология. Ч. 1, 2. – Алматы, 2003.
23. Каменова С.В., Бегалина Р.Т., Кужибаева К.К. Лечебная физкультура в восстановительной терапии больных, перенесших инсульт: учебное пособие. – Алматы, 2007.
24. Карлов В.А. Лечение нервных болезней: практическое руководство. – М., 2000.
25. Крыжановский Г.Н., Карабань И.Н., Магаева С.В. Болезнь Паркинсона (этиология, патогенез, клиника, диагностика, лечение). – М.: Медицина, 2002.
26. Крылов В.И. Нарушение сна у больных невротическими и соматоформными расстройствами. – Рига, 2005.
27. Левин О.С. Современные подходы к диагностике и лечению боли в спине. – М., 2008.
28. Леманн-Хокрн Ф., Лудольф А. Лечение заболеваний нервной системы. – М.: МЕДпресс-информ, 2004.
29. Виктор М., Роппер А. Руководство по неврологии. – М.: Медицинское информационное агентство, 2006.
30. Мухин К.Ю., Петрухин А.С., Глухова Л.Ю. Эпилепсия. Атлас электроклинической диагностики. – М.: Альварес Публишинг, 2004.
31. Попелянский Я. Ю. Болезни периферической нервной системы: руководство для врачей. – М.: МЕДпресс-информ, 2005.

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Специальность:

НЕВРОПАТОЛОГИЯ

(взрослая, детская)

32. Пирадов М.А. Синдром Гийена-Барре. – М.: Интермедика, 2003.
33. Путилина М.В. Боль в спине. – М., 2009.
34. Скворцова В.И. Ишемический инсульт. – Орел, 2006.
35. Скворцова В.И. Основы ранней реабилитации больных с острым нарушением мозгового кровообращения. – М.: Литерра, 2006.
36. Справочник по формулированию клинического диагноза болезней нервной системы / под ред. В.Н. Штока, О.С. Левина. – М.: МИА, 2006.
37. Степанченко А.В. Петухова Н.А. Головокружение. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
38. Столяров И.Д., Осетрова Б.А. Рассеянный склероз. – СПб., 2002.
39. Суслина З.И. Сосудистые заболевания головного мозга. – М.: МЕДпресс-информ, 2006.
40. Хабилов Ф.А. Клиническая неврология позвоночника. – Казань, 2003.
41. Флетчер Р., Флетчер Р., Вагнер Э. Клиническая эпидемиология (основы доказательной медицины). – М., Медиа Сфера, 1998.
42. Фонакин А.В., Гераскина Л.А. Профилактика повторного инсульта. Практические рекомендации. – Киев, 2008.
43. Хапалюк А.В. Общие вопросы клинической фармакологии и доказательной медицины. – Минск, 2007.
44. Чарльз Р., Ркфорд Ч. Тревога и неврозы. – М.: ПЕР СЭ, 2008.
45. Шедренко В.В., Могучая О.В. Блокады в неврологии и нейрохирургии. – СПб., 2007.
46. Шток В.Н. Экстрапирамидные расстройства (классификация, терминология, диагностика, лечение). – М.: МИА, 2002.
47. Шток В.Н., Шток О.С., Левина О.С. Справочник по формированию клинического диагноза болезней нервной системы. – М.: МИА, 2006.
48. Штрибель Х.В. Терапия хронической боли: практическое руководство. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006.
49. Штульман Д.Р., Левин О.С. Неврология. – М.: Медпресс, 2007.
50. Эни С.Д., Койл Дж.Т. Фармакотерапия в неврологии и психиатрии. – М.: МИА, 2007.